

PRĘDZIUCHNO (24) *av*

prędziuchno (15), **pręciuchno** (9); *prędziuchno BibRadz, GórnDworz (2), RejPos, PaprPan (8), WisznTr, GórnRozm (2); pręciucho LubPs (5), Mącz, GrzegŚm, NiemObr (2).*

o prawdopodobnie jasne (tak w -o).

Sł stp brak, Cn: pręciuchno s.v. prętko, Linde XVII w.: prędziuchno s.v. prędko, XVII(XVIII) w.: pręciuchno s.v. prędko.

Intens. od „prędko”; celeriuscule, citule Cn (24) :

1. *Zużywając na coś niewiele czasu, pośpiesznie; szybkim ruchem (1) : Abripere sese, Pręciuchno fie vkrášć. Mącz 346b.*

[*Zwrot: »prędziuchno ruchać«: Pothim obiedwie stronyę [tj. dwa roje pszczól] zaraz ksobie szkoczą Boyazn zsercza zrzuciwszy podkawszi się thloczą Skrzydelkami gdi trzeba prędziuchno ruchaiąc ŚwirPasiecz 256.]*

a. [*O ruchu liniowym (o człowieku): Potymem fię do Wiednia prędziuchno wroćiwfzy/ pilnie o rzeczy w drogę potrzebne ftárał. BusLic 2v.*

Zwrot: »prędziuchno przebieżeć«: Curriculo percurrere. Prędziuchno przebiefz. TerentMatKęł H4v.]

2. *Szybko upływając (o czasie) (2) :*

W porównaniach (2): Dni wfłytyki me prawie iák cień pręciuchno przeminęły/ A ia y wfłytyki siły me iáko siáno zwiędnęły. LubPs X3v, hh6v.

Połączenie: »wnet pręciuchno« (1): LubPs hh6v cf Zwrot.

Zwrot: »pręciuchno przeminać« (2): A prawie iák kiedy obłok wnet pręciuchno przeminie/ Ták ten co do piekła wfłapi tákiefz rychło záginie LubPs hh6, X3v.

3. *W ciągu krótkiego czasu (o przebiegu czynności lub stanu od początku do zakończenia) (7) : Ná wfzem tu czáfy ty náłze/ ták nam rychło mijáią/ Iáko rzeczy ktore ludzie fobie zá nic miewáią. S poránku fie iako trawká ná máły čás zyelenią/ A pod wieczor w grube fiáno pręciuchno fie odmienia. LubPs T6v; Náderby był niefzczęfliwy rodzaj ludzki/ kiedyby duřzá náłzá/ kthora fie miłości prędziuchno chyći/ niemiála fie czym innym vciefzyć iedno tym/ czym fie cieřzą nieme źwirzeta GórnDworz L18v; [Andrzej Taranowski] Z Minerwą záchowanie znác że dobre bierze/ Więc y Iuno iák baczę pátrzy nań miluchno/ Ták rozumiem z iey łáfki pan z niego prędyuchno wfłali WisznTr 24; GórnRozm Hv [2 r.]; [LubWiryd 26; ále záprawdę gniewu Páńkiego popędliwość nie przełpi im tego/ wrichleć fie rozżarzy á rořpali/ á pręciuchno przed nim grzeřznicy záginą. KomentHozeasz 16; Ale kiedy poyřrzyćie w twarz Cátholikowi/ [...] Wnetki sierść iáko z wilká leźie z Heretyká. Pręciuchno go [heretyka] rozeznař y od Cátholiká. ŁaszczOkulary)?(4; Sentencja B2].*

a. [*Łatwo, bez dłuższych wstępów, prób: Widzę, żeś ty mądry chłop, łacno w to ugodzisz; Tuszę, że i łaciną prędziuchno dogodzisz. DramStp IV 494.]*

4. *Po upływie krótkiego czasu (14) :*

a. *Wkrótce (i czasem: na pewno) (3) : (nagł) Wáńkowie á Chodorowfcy. (-) Nie fłycháleřli o nich prędyuchno dořwiádřzyřz/ A wfzytko to w nich naydzyeřz co iedno mieć raczyřz PaprPan D3v; A Snadź on Nektánabo ácz był możnym krolem/ Kiedyby dziś chciał ftánać s tym to pánem [Mikołajem*

Tarłq] ǫpołem/ Pewnieby ǫwe rozumki prędyuchno pomylił *PaprPan* M2, V4; [Iákoż w tym W.M. zápowne vbešpieczam/ że zá tą Szkołą Rycerfką y Vkráináby ǫię wšyřtká oládzić rychley mogłá/ y Siewierfkie księřtwo pod Mořkwicinem prędyuchnoby ǫię zá czářem rekuperowáło *WerPublika* 12].

[*Szereg*: »pewnie a pręciuchno«: [*Biernat św. do Eugeniusza papieřa tak piře*:] Widziałes co zá Biřkupi tego miářtá Rzymřkiego w tym krotkim czářie řtego řwiářtá zelli: ři řię vpomnieć máię/ iáko to práwi przodkowie twoi; że y ty pewnie á pręciuchno [*certissimae et citissimae*] řtego dořtoienřtwá zeydźielz. *HerburtArt* 210.]

b. *Od razu, natychmiast, niezwłocznie (11)* : iř gdy ǫie z wierną proźbą vciecie ku Pánu/ iř pręciuchno przepomni káźdego řnadź naciężřzego grzechu iego. *LubPs* L3v; Ráć mýe pręcyuchno wyřłucháć o moy miły Pánye *LubPs* ee5; *BibRadz Deut* 9/16; *GórnDworz* Bb2; *RejPos* 120v; Ma Pan Bog wšyřthko w mocy řwey/ moře pręciuchno záwołáć czego iřtotnie niemářz áby wnet było. *Grzegřm* 62; *PaprPan* P, Hh2; *NiemObr* 129; [Ia tuřę/ że iák řkoro o tym ǫie dowiedzą/ Pręciuchno mię Królowi oni opowiedzą. *Albertus* C2v].

Połączenie: »potym prędyuchno« (1): A nawięcey to luźi obraźáło/ iř widźieli nieřtátecność onych Oycow/ ktorzy zá Theodozyuřzá Ceřářzá: pochwaliwřy iednę rzecz/ potym pręciuchno/ k woli drugiemu Ceřářzowi/ zgánili/ y potępili *NiemObr* 140.

Szereg: »prędyuchno, bez wieřci [= bez uprzedzenia]« (1): Sutkowřki nie pieřci/ Y obłóży prędyuchno řzábliřkiem bez wieřci. *PaprPan* Bb2v.